

کمیسر کودکان

تهمورث بشیریه^۱

راضیه آقاهانی^۲

چکیده

امروزه دولت‌ها نیاز به حمایت ویژه از کودکان را به خوبی احساس کرده‌اند و دریافته‌اند که کودکان امروز، آیندگان جامعه هستند. به همین جهت است که کشورها اقدامات و سیاست‌های متفاوتی را در راستای حفظ و ارتقای حقوق کودکان پیش گرفته‌اند. یکی از این تدابیر، ایجاد نهادی تحت عنوان کمیسر کودکان Commissioner for children است. این ادبیات در نظام حقوقی ایران اندکی غریب است چراکه تا به اکنون چنین نهادی در ایران شکل نگرفته است اما بسیاری از کشورها از جمله نیوزیلند، استرالیا، اتریش و نروژ اقدام به تاسیس کمیسر کودک کرده‌اند و حیطة وظایف آن را در قوانین خود منعکس ساخته‌اند. وظایف تعریف شده برای کمیسرها همچون ارتقا و حراست از منافع کودکان، مشارکت در قانون‌گذاری و نظارت بر حسن اجرای آنها، دفاع از کودکان در محاکم، میانجی‌گری و افزایش آگاهی عمومی از حقوق کودکان، در بستر رعایت مصالح و منافع عالیه و حراست از حقوق کودکان در نظر گرفته شده است. مبنای حضور چنین تشکیلاتی را می‌توان در دوری‌گزینی از نهادهای رسمی عدالت کیفری به جهت عدم پایداری در بزهکاری و حاکم بودن الگوهای بالینی و ترمیمی در خصوص اطفال و نوجوانان جست و جو کرد.

در ایران نیز نهادهایی همچون سازمان‌های مردم‌نهاد، آموزش و پرورش، سازمان بهزیستی، شورای حل اختلاف ویژه امور زندانیان و دادستانی دارای مشابهت‌های مسئولیتی با کمیسر کودکان هستند و گویی همه به سمت یک هدف پیش می‌روند. علی‌ای حال وجود چنین قالب‌های پراکنده‌ای توجیه‌کننده نیاز به یک نهاد اختصاصی در عرصه حمایت از اطفال نیست و شایسته است که نهادی با اختیاراتی وسیع در حوزه اطفال و نوجوانان ایجاد شود که بتواند با اقدامات خود مانع ورود این افراد به نظام کیفری شود.

کلیدواژه: اطفال و نوجوانان، کمیسر کودکان، عدالت کیفری، حفظ و ارتقای حقوق کودک

۱. Email: tahmoores_b@yahoo.com

۲. Email: razie71@yahoo.com

۱. عضو هیات علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبایی
۲. کارشناسی ارشد حقوق کیفری اطفال و نوجوانان از دانشگاه علامه طباطبایی